

Можливості місцевого регулювання відпуску теплоти. Частина 4

Можливості індивідуального регулювання відпуску теплоти в цілому до будинку за допомогою автоматизованих індивідуальних теплових пунктів (ІТП) ми розглянули у попередніх дописах з цієї теми.

Якщо влаштування таких індивідуальних пунктів буде зроблено не в цілому по будинку, а в кожній відокремленій пофасадній системі опалення, що забезпечують опалення квартир різних фасадів будівлі (особливо якщо ці фасади зорієнтовано на північ і південь з різко відмінною інтенсивністю сонячного випромінювання), то ефективність такого регулювання суттєво збільшиться. Економія, яку ви зможете отримати в результаті впровадження ІТП у житловому будинку, може сягнути 10-12%.

Але навіть таке скорочення подачі теплоти до будинку не є максимально можливим. У цьому дописі розглянемо особливості влаштування в системі опалення ще одного виду пристроїв — місцевих регуляторів відпуску тепла.

Частина 4. Місцеві регулятори відпуску теплоти

Навіть автоматизовані ІТП з погодним управлінням дають можливість здійснювати регулювання лише для групи квартир і ніяк не можуть задовольнити потребу жителів кожної окремої квартири в самостійному (на власний розсуд) місцевому регулюванні кожного опалювального приладу.

Незважаючи на те, що ми мешкаємо у багатоповерховому будинку, прагнення реалізувати свою свободу у нас залишаються такими ж, як і у користувачів індивідуальних систем опалення одноквартирних будинків. І це повною мірою стосується бажання регулювати відпуск теплоти у кожній квартирі і навіть кожним опалювальним приладом.

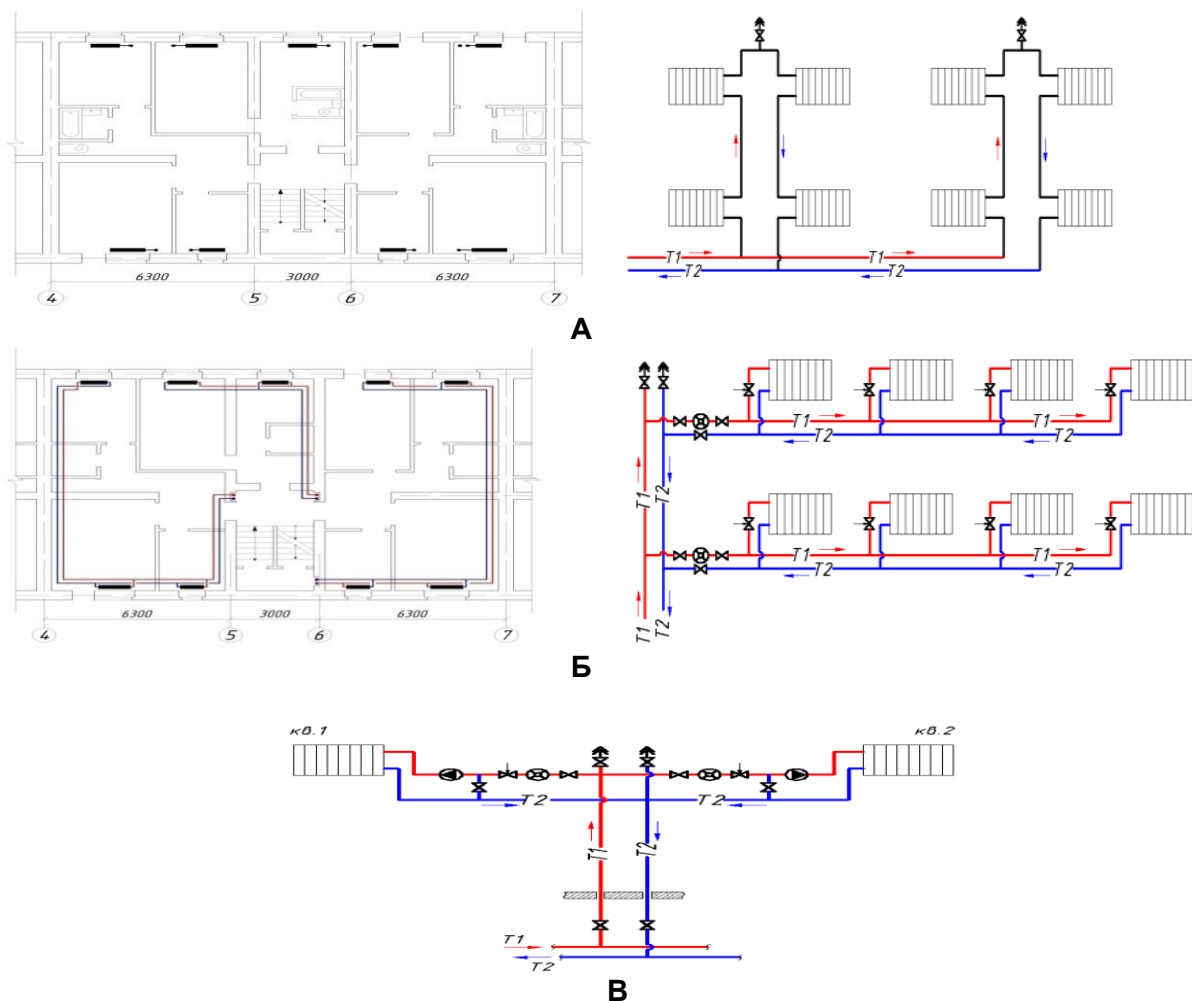

Рис. 1. «Мрія» жителів багатоповерхового будинку щодо змоги вибору режиму відпуску теплоти до квартири

І тут корисними будуть регульовальні пристрої на вході теплоносія до кожної квартири, на кожному опалювальному приладі і на стояках системи опалення. Усі ці регулятори можуть здійснювати, як правило, кількісне регулювання відпуску теплоти.

Але не забуваємо про те, що таке регулювання не повинно призводити до змін у тепловіддачі в інших квартирах будинку і має забезпечувати гідравлічну й теплову стійкість системи опалення в цілому. Тому для впровадження таких регуляторів необхідно вносити зміни до конфігурації самої системи. Так, наприклад, звична і широко розповсюджена система опалення з вертикальним розведенням повинна бути замінена на горизонтальну, а на вводі до кожної квартири слід передбачити автоматизовані і програмовані індивідуальні вузли регулювання відпуску теплоти.

У схемах Б і В (рис. 2) біля кожного опалювального приладу є можливість встановлення автоматичних терморегуляторів (термостатів). Це запірно-регульовальні пристрої, за допомогою яких забезпечується така тепловіддача опалювального приладу, котра уможлиблює отримати встановлену кожним споживачем внутрішню температуру у приміщенні (рис. 3). За рахунок такого регулювання можна заощаджувати 15-25% теплової енергії, яка відпускається до будинку.

Рис. 2. Схеми систем опалення: А — типова вертикальна система опалення, що унеможлиблює встановлення місцевих регуляторів й індивідуальний облік спожитої теплової енергії; Б — горизонтальна система опалення з можливістю місцевого регулювання тепловіддачі опалювальних приладів і поквартирними індивідуальними вузлами обліку теплової енергії; В — схема системи опалення з автоматичними поквартирними вузлами регулювання відпуску теплоти й індивідуальним обліком

Рис. 3. Встановлення терморегулятора опалювального приладу

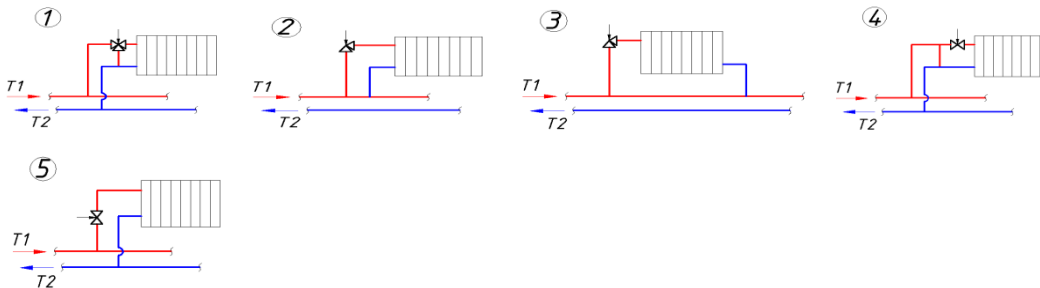
Якщо сенсор терморегулятора некоректно сприймає температуру приміщення (наприклад, у разі розташування приладу у глибокій ніші), то можна використовувати терморегулятор з виносним сенсором.

Такі сенсори необхідно встановлювати на внутрішній стіні на висоті приблизно 1,5 м над рівнем підлоги.

Бажане встановлення на внутрішній стіні на деякій відстані від внутрішніх дверей. Сенсор терморегулятора повинен адекватно реагувати на характерну температуру у приміщенні.

Його не слід розташовувати поблизу інших джерел теплоти (ламп, електронних приладів) і в місцях прямого потрапляння випромінювання від сонця, у потоках теплого чи холодного повітря.

На рис. 4 представлено 5 різних способів встановлення терморегуляторів біля опалювальних приладів системи опалення.

Рис. 4. Схеми встановлення терморегуляторів опалювальних приладів.

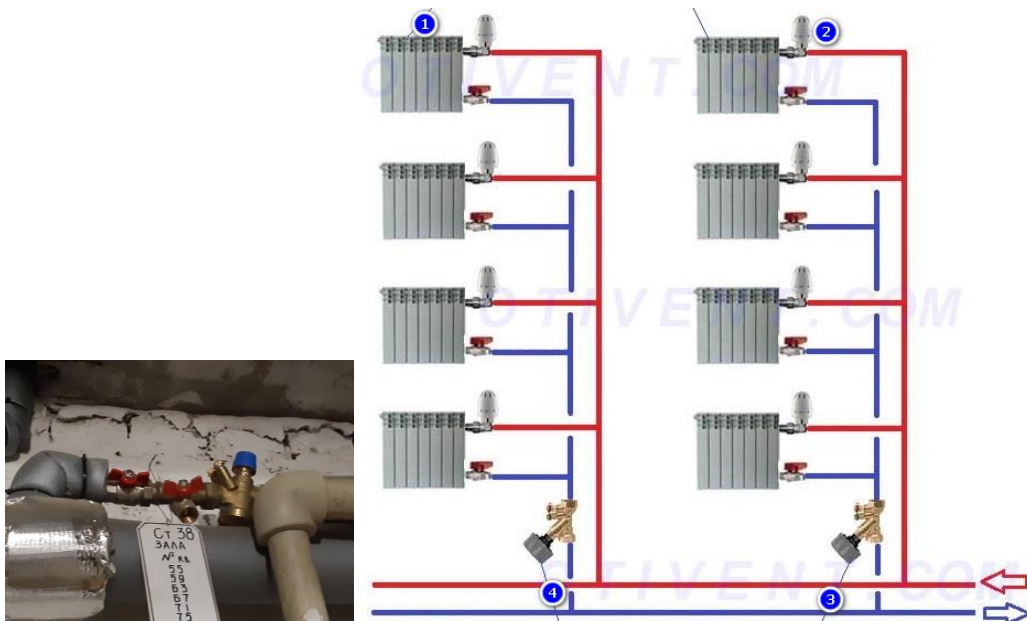
Необхідно відмітити, що терморегулятори забезпечують змінний гідравлічний режим роботи системи опалення. Тому виникає необхідність керування розподіленням теплоносія за окремими відгалуженнями і стояками, забезпечення теплової й гідравлічної стійкості системи.

Для гідравлічного балансування окремих кілець системи опалення і стабілізації динамічних режимів її роботи виникає необхідність встановлення ще одного регулятора – балансуючих клапанів на стояках системи (рис. 5). Вони в ручному або автоматичному режимі (залежно від типу пристрою) забезпечують постійний перепад тиску і сталі витрати теплоносія у стояках системи опалення на рівні, який потрібен для оптимальної роботи радіаторних автоматичних терморегуляторів.

За встановлення таких регуляторів жодне несанкціоноване втручання окремих жителів будинку в роботу системи опалення не призведе до зміни поточкорозподілення теплоносія, дефіциту теплоти в одних і її перевитрат в інших квартирах.

Влаштування багаторівневого регулювання відпуску тепла в системах опалення дає можливість впровадити режим переривчастої подачі теплоносія до опалювальних приміщень. Таке регулювання призводить до тимчасового припинення подачі теплоти і зменшення температури в опалювальних приміщеннях.

Упровадження такого режиму дає можливість отримати додаткове скорочення витрат тепла. Проте для впровадження такого режиму відпуску теплоти необхідно мати запас потужності системи опалення на 30-70% відносно розрахункової потужності. Це вимагає відповідного збільшення поверхні опалювальних приладів і потужності генераторів тепла.

Рис. 5. Схема встановлення балансувальних клапанів на стояках двотрубної системи опалення

Налаштування багаторівневої комплексної системи регулювання відпуску теплоти у будинку здійснюється фахівцями обслуговуючої компанії і забезпечує можливість щорічного скорочення витрат тепла до 30-40% за рахунок максимального наближення тепловіддачі елементів системи опалення до величини поточної теплової потреби опалювальних приміщень протягом усього опалювального періоду для підтримання оптимальної температури.

Підводячи підсумки щодо регулювання відпуску теплоти у будинках, можна стверджувати, що в основу успішного впровадження заходів регулювання для скорочення витрат тепла і видатків на опалення покладено такі принципи:

- індивідуальний моніторинг, контроль і аналіз надходження тепла;
- ефективне використання внутрішніх теплонадходжень у помешканнях;
- опалення лише тих приміщень, які використовуються;
- переривчасте опалення з частковим або повним відімкненням теплоподачі;
- активне управління споживачами надходженням енергії.